

Canadian Hungarian News Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada An independent journal, published twice every week in English and Magyar languages.

BRANTFORD BRIDGEBURG CALDWIN CHIPPAWA CROFTLAND FORD CITY PORT ERIC PORT WILHELM GALT GLEBE HAMILTON KITCHENER MONTREAL NEW WATSFORD NIAGARA FALLS OSKAYA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON OSHESSE ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDNEY TROY TROYND WINDLAND WINDSOR

Kelet- és Nyugat

Kanadai Magyar Újság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKIVAR CANA CALGARY COALBURY EDMONTON ESTEVAN HALLMOE LETHBRIDGE NORBERT OTTHON PLUNKETT RAYMOND SERINA SASKATOON SARNONHILL SORHALOM ST. LAZLO SZERELYFOLD ROMA TABER VANCOUVER WAGAW WEYBURN WHITTEWOOD YORKTON

Kanadai Magyar Újság Az egyetlen kétszer hetenként megjelenő független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyar nyelvű hírlapja, amely mindenkor szaktudással rendelkező és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kívülről minden honfitársunk számára. Előfizetési díj egy évre: \$2.00. Az Okmányok és Könyvek egy évre \$3.00. Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

VOL. X. EVFOLYAM

375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG

MANITOBA 1933. OKTOBER 31 KEDD

No. 48 SZAM.

EMBERSÉGES ÉLETMÓDOT A RELIF-KEMPEK MAGYARJAINAK

Atlanti Csendes Óceántól Tengerig

N. B. New Brunswick legmagasabb hegycsúcsa a Carleton, 2,700 láb.

Sask. Saskatchewan közel 100 tejszarnokában 10 millió font vaját állítanak elő évenként.

A KISZARADT nyugati vidékek inséges farmerel részére tíz vasúti vagon élelmet és ruhát gyűjtött ebben a kis tengerparti településben a United Church. A vasutak díjmentesen szállítják Nyugatra a szeretet-adományokat, hogy még a tél beállta előtt kioszthassák azokat.

35 MUNICIPALITY kért november elsejével kölcsönt. A regionális kormány a bankokhoz utasította a kisegítésre szoruló közigazgatási kerületeket, miután anyagilag elég erősek, csupán előleget akarnak felvenni.

A RELIF dolgában egyelőre semmiféle változtatást nem helyeztél kiállításba a tartomány, mint Regina-ból értesülünk. Noha Bennett birodalmi miniszterelnök "méréselt közmunkák" bevezetését jelentette be, a tartományi kormány tagjai nem nyilatkoztak az újságírók kérdéseire ebben az életbevágó fontosságú ügyben.

Que. Quebec területén termetik a világ aszbat szükségletének több, mint 85 százalékát.

"VALLÁSOS" röportokat hozott el a minap a montreali rendőrség, melyekről kiderült, hogy felekezeti igazgatás rejlik az egész mozgalom mögött. Bárha a röportok egyes kitételei kétségtelenül törvényelleneseknek mondhatók, az egész tartalom fanatikusok rögeszméit szeretné népszerűsíteni.

Alta. Alberta 400 ezer lóerő villamos energia szolgáltatására becsült költségvetéséből csak 40 ezret használ ki.

A JASPER felé vezető műút felmérést ismét megkezdik az állami arányú közmunkák megindítását várják. Noha egyelőre nem döntöttek még a munka megkezdése felől, úgy hírlík, hogy a felmérési beszélgetések függ, hogy elő tudják-e teremtteni a szükséges összeget.

Ont. Ontario farmjain 4 millió a hisztériák és 1/4 millió a tehének száma.

"KÉK-INGESEK" alakultak — ír mintára — Windsorban és különösen a visszatér katonák és olaszok körében meglehetősen nagy toborzást fejtenek ki a tartomány egyes más városalban is. Alitóltag az első napokban 2,000 tagot számlált ez a legújabb "hadastany"—egylet, mely hír szerint a baloldali szélsőségek elleni harcot tűzte ki céljául.

ELNÉZÉST kért tolvaj alkalmozta részére egy edmontoni kereskedő, kijelentve, ha a törvény elengedi a börtönbüntetését, úgy visszafogadja a magáról megfélemezett embert állásába. Az elmult néhány hónap során mintegy ezer dollár értékű árut tulajdonított el az alkalmazott.

AZ ÉSZAKI magárahagyott ság áldozatát esett egy fiatal csendőr Great Bear Lake ércbányában gazdag vidéken. Egy bánya, kinek a nevét még nem sikerült megtudni, önfeláldozó szeretéssel igyekezett megmenteni a csendőr életét, de hiába. Végül is több óra kísérletezés árán annyira elcsúszott a csendőrök rádió-leadójának kezelését, hogy a halálesetet szikratűzön tudatta a hatóságokkal.

Man. Manitoba farmerel állítják elő a kanadai árpa-termést felét.

A BANDITAK garázdálkodását tehetetlenül nézi a winnipeg-i rendőrség, annak ellenére, hogy rádióval felszerelt gépkocsikon cirkálnak járőrök. A múlt vasárnap során egy taxi-autó mobil vezetőjét ütötte fejbe és fosztotta ki egy ismeretlen bandita, az egyik gőmosoda éjjeli órét pedig megkötözték, száját betümték revolveres merénnyel, de az erős pénzszekrényt már nem tudták megfúrni.

B. C. British Columbia éro olvasztó telepei gyártják a legtöbb talajjavító vegyszert.

ÉTELMEGEREZÉS következtében hárman haltak meg a hét folyamán a Vernon melletti Six Mile Creek indián-rezervációban. A rezerváció felügyelője azonban orvost hívatott, de miután az indiánok csak az utolsó percben árulták el, hogy romlott ételt ettek, már nem tudták segíteni.

A "MOUNT"-K nem tévesztik szem elől "emberüket". Ezt bizonyítja, hogy a több ezer méter fele lévő ontariói Kirkland Lake bányában is rákadtak Kurga Róbertre, aki négy évvel ezelőtt felhőzta verte feleségét és revolvergolyóval megsebesítette. Az azóta bujdosó ember nagyot nézett, midőn a vancouveri bíróság előtt vádló gyulánálant vizionálhatta feleségét, akit tudomására szerint még 1930-ban meggyilkolt.

Szerezzünk naponként egy gondatlan órát honfitársainknak!

Bujdosó kurucok nem voltak elhagyatottabbak 200 évvel ezelőtt, mint a munkanélküli legényemberek kiteletetésére épített táborok lakói. Havi hat dollár ellenében nyolc órát kell naponta fát vágni, csákányozni vagy követ hordani az embereknek a csak tíz-tíz perc a pihenési idő délelőtt meg délután... 14,000 szerencsétlen munkanélküli, köztük több száz jobb sorsra érdemes honfitársunk küzködik ezekben a táborokban a hideggel és az ilyen tömeg-elirtás kellemetlenségével... És mégis biznak abban magyarjaink, hogy jövőre már nem kell a telet ilyen fabódékban eltölteni, legalábbis nem napi 20 centért! — A fenti képkönnön látható "bank-hauz"-ból mintegy 800 épült Kanada területén és egy-egy kb. 26 embert számítva, 21,000 az összes munkástáborok befogadóképessége. Fenti képkönnön az ontariói Hudson mellett, a Seul tó partján épült tábor néhány újonnan épült barakja látható, alatta pedig a MacLean's Narrows fűrésztelepét mutatjuk be, ahol a munkanélküliek dolgozzák fel a további építkezésekre szükséges deszkát. Ez a tábor például 1,500 embernek ad szállást, kiknek az a feladatuk, hogy 50 ezer akerek kiirtását az őserdőt, ami egyenlő egy 400 láb szélességű út kivágásával olyan távolságon, mint amekkora Montrealt Winnipeg-től elválasztja. (A 'Southam Press' felv.)

Felépült a halálautó áldozata

ZEMLENYI JÁNOS HONFITÁRSUNK AZ EGYETLEN, AKI ÉLVE SZABADULT MEG A BRITISH-COLUMBIAI MAGYAR MUNKÁS-KATASZTRÓFÁBÓL — ELFOGTA A VÖRÖSKABATÓSKO A GARAZDA TEHERAUTÓ-VEZETŐT

Még október közepén részletekben leírtuk azt a véres közúti szerencsétlenséget, melynek három honfitársunk esett áldozatul British Columbia Powell River és Cranberry helységei között. A katasztrófát egy teherautóvezető gondatlan gyorshajtása idézte elő, akit azóta le is tartóztattak a csendőrség axtíró Wick svéd származású sofőr személyében, akit bűnügyi vád alá helyeztek. Mig Koleszár István és Varga György magyar munkások ott a helyszínen kisenvedtek, Zemlényi Jánost, a szerencsétlenség harmadik áldozatát a Powell Riveri kórházban helyezték gondos ápolás alá. Most az az örömdolgos hír érkezett a hatóságoktól, hogy Zemlényit egészenge már annyira helyreállított, hogy személyesen meg is jelenhetett a helyszíni vizsgálatnál, melynek kimenetele fogja a vétkei gyorsított sorsát megpecsételni. Azt is megtudtuk, hogy a sajnálatos körülmények között fiatalon elhunyt Koleszár István fivére ugyancsak Cranberryben telepedett meg s mindketten a megszűnt Felvidékről vándoroltak Kanadába. A szintén szörnyethalt Varga György viszont szabocsmezeyi lévén, magyar állampolgár. Mint értesülünk Varga ügyében a winnipeg-i konzulátus máris közbelépett a hatóságoknál, hogy az utána maradt cseleki hagyatékot Biri községben lakó felesége maradvék nélkül megkaphassa.

FOGLALÁS HELETT AZ ADÓSSÁGRENDÉZÉS TÖRVÉNYES VEDELME A TERMIYARAK KÖLT. SEGEN FELOL EMELESET — AZ IPARI CIKKEK S A VASUTI FUVAR DIJAK LESZALLITÁSTI

Farmer Tudositó

A BUZAÁRAK emelkedését konferencia határozatai jósólják azok, akik szerint a kanadai termés nem 25, hanem 50 millió bushellel kevesebb, mint azt az előzőleg kiadott becslések közölték. Eszerint valukból 225 millió bushel körül lenne az idei termés, úgyhogy a lig maradna belőle felesleg, ha a vetőmagra és tartalékra szükséges 75 millió bushelt számitásba vesszük. A FARM-SZTRÁJK nem volna Kanadában úgy keresztülvihető, mint az Egyesült Államokban, legalábbis ezt tartja a United Farmers of Canada titkára, Frank Eliason. Szerinte a 15 amerikai állam termelői által el-

SZÜNTESSEK MEG A KATONAI FEGYELEMMEL IGAZGATOTT MUNKANÉLKÜLI TÁBOROKBAN A VISSZAELESEKET ÉS A PROTEKCIÓT! — JARULJON HOZZA EGÉSZ KANADA MAGYARSÁGA, HOGY AZ EMBERLAKTA VIDÉKEK MAGUKRA HAGYOTT MAGYARJAI EMBERIBB KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT TÖLTSESSÉK A ZORD KANADAI TELET — KÜLDJÜNK KIOLVASOTT KÖNYVEKET NEKIK!

Ceruzával papírravetett írások nap-nap után nagyobb tömegben érkeznek lapunk szerkesztőségébe — a Kanada kilenc tartományában szerte széjjel épített munkástáborokból. Nem mindig könnyen olvasható, kicirkalmazott betűk sorakoznak ezekben a levelekben, de belőlük talpig emberek lelke árad, akik megérdemlik, hogy egész Kanada — sőt az Ohaza magyarsága is! — felfigyeljen a mondanivalójukra. Mert beszédes level ezek, ha nem is terjednek oldalakra. Az írók jobban értnek a lapát, a csákány, a kalapács és általában a szerszámkezeléshez, mint a pannaforogtatáshoz és ha bántja is őket valami, akkor is olyan szerény formában adják be a panaszt, hogy néha még jogos érdekeiknek is ártanak az utánaíráshoz szükséges részletek elhallgatásával.

A legtöbb panasz eddig egy ontariói táborral kapcsolatban hangzott el és ugyancsak az egyik ontariói kempről érkezett a legtöbb meglegedett levél. Az albertai munkanélküliek tudósításából tudjuk, hogy talán abban a nyugati tartományban a legnagyobb a forgalom a tábori élet ujrakezdésében. Ezzel természetesen sok hányattatás jár, noha olyan jelenségekről is tudomást szereztünk, amiről elsőrendű kötelessége intézkedni a táborparancsnokságoknak.

Több nyugati táborban előfordult például, hogy nem adtak az oda irányított embereknek lábbelit, meleg ruhát, hanem előzőleg két hétig úgy dolgoztatták őket a "szuper", ahogyan az aratásról vagy a városokból oda megérkeztek. Hasonlóképpen előfordult az is, hogy míg például az angol anyanyelvűeket elengedték a legközelebbi helysége mulatságra, addig az ukanadaiak soknak meghagyták, hogy legkésőbb este 10 órára otthon legyenek, ami már a távolság miatt sem lehetett volna keresztülvihető; így hát a honfitársak legjobbnak vélték el se menni.

Aránylag kevés panasz esik a katonás rend ellen, ami persze európai szempontból itélve egyáltalán nem tűnik fel annak. Az tény, hogy az ottawai honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozik az a 122 tábor egész Kanada területén, melyben október vége felé már közel 14 ezer munkanélkülit helyeztek el. Mégis a legtöbb levél nem a bank-hauz-beli lakására panaszkodik vagy az élelmezést sídja, hanem a 20 centes napi "dohány-pénz" alacsony színvonalát kárhoztatja.

LEGUJABB HIREK

A CNR ES CPR munkásainak kiküldetési és az ottawai kormány között hetek óta tartó tárgyalások eredményeként a vasúttársaságok 10% helyett 5 százalékkal szállítják le alkalmazottait fizetését, viszont jelenlegi munkajáradalmukat kötelesek megtartani a télen át is. HARMON HALOTT, hét súlyosan sebesült az albertai High River melletti közúti szerencsétlenség áldozata. Egy autóbuzs nekiment egy vezteglő teherautónak és az abból kilőtt vészvilágosság lefejezte a Calgaryból és Lethbridge vidékéről való utasokat. — Két vizeztelen farmert megölt, ketőt megsebesített a vonat egy Winnipeg melletti közúti átjárónál. A ZSIDÓK tömeges bevándorlása ellen felállított Palesztina arabjai és noha az angol kormány azonnal megpóztotta a katonaságot, Jeruzsálemben 27 halott és 200 sebesült maradt a csatár képét mutató zeng-zugós utcákon. NOVA SCOTIA partján mentő sziklára futott a nagy viharban az Imperial Oil "Talarite" tartályhajója, melyet egész "vasárnapi munkájávi sem tudott szabaddá tenni a "Laurier" mentőhajó. — Megtalálták a Winnipeg 16 éveszettnek hitt haláztait, kiknek saját építési motorosok az ideiglenes hullámviharból is győtesen kerültek ki. FELLENDŐLES mutatkozik egy az utó-mint a papír-gyártásban. Az International Paper vállalat Quebecben, New Brunswickban és Newfoundlandban levő telepein július óta 17%-al emelte a munkabéreket, Manitoba délkéletei vidékén pedig 20 ezer kord papírra kitermelésükre kaptak rendkívüli telepeket. Az automobil-ápar fellendülését a kivitel emelkedésének tudják be, miután a tavalyi 8,000 gépkocsival szemben 14,500 hagyta el az országot.